Рік II. ч. 110. (266) Пятниця, 23. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол. 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Погром анґлійської фльоти на Середземному морі

БЕРЛІН, 22. 5. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Минулої ночі німецькі боеві літаки збомбардували багато летовищ у південно-західній **Англії**. Внаслідок влучних поцілів бомб повстали великі пожежі й знищення в ганґарах і сховах. Німецькі боеві літаки заатакували успішно летовища на **Мальті**, знищили 2 анґлійські літаки на землі та зістріли один ловецький літак типу Герикен.

В Північній Африці діяльність стеж. Німецькі боеві літаки обстрілювали успішно анґлійські батави вантажних самоходів під Солюм та Сіді ель Барані.

Ворог ні вдень, ні вночі не налітав на терени Великонімеччини.

У східній частині **Середземного моря** ескадри німецьких боевих літаків завдали важкі удари анґлійській воєнній фльоті. Влучно поцілено бомбами **один дредиавт, пять кружляків і один нищильник.** Чотири з поцілених великих воєнних кораблів **загорілися.** Один кружляк перехилився набік.

Над побережжям каналу зістрілено вчора пополудні в повітряних боях 6 анґлійських ловецьких літаків та один боевий літак типу Брістоль-Бленгайм без ніяких власних втрат.

Великі анґлійські втрати під Габбанією

ЖЕНЕВА 22. 5. — З Бейруту повідомляють, що ґенеральний штаб іракської армії видав таке воєнне повідомлення:

На західньому фронті продовжується бій в околиці Габбанії. В год. 16.30 іракські літаки перевели бомбардування Габбанії, спричинивши важкі шкоди і пожежі багатьох галь і ганґарів. Пожежі було видно здалека. Інші летунські ескадри ушкодили скорострільним вогнем на землі два відділи, це є 20 анґлійських 2-моторових літаків. Зараз після старту іракські летуни зістрілили одну ворожу машину типу Гловетер і одну типу Герикен, що намагалися переслідувати іракські літаки. Дві ворожі машини типу Гловстер почали атакувати іракські літаки, але одну з них араби зістрілили скорострільним вогнем, а друга втікла. Всі іракські літаки вернулися без ніяких ушкоджень до своїх баз.

Грецький еміґраційний уряд утік до Каїра

БЕЙРУТ, 22. 5. — З **Каїра** повідомляють, що там прибуло 6 міністрів грецького еміґраційного уряду, що досі перебував на **Креті.** До Каїра приїхав заступник голови уряду й морський міністр Сакелярію, міністр внутрішніх справ Манядакіс, міністр виховання Секерес, міністр торговлі Теофаідас, міністр шляхів Корцас та міністр преси Ніколюдіс. Покищо на Креті перебуває ще король Юрій II-ий і три міністри, а саме: голова еміґраційного уряду Цудерос, міністр летунства Ніколяідес та міністр хліборобства Деметратос.

Грецькі міністри, що в понеділок вранці приїхали до Каїра, заявили представникам преси, що продовжувати боротьбу з Крети стало „некорисно". Англійський уряд у Льондоні намагається затаїти втечу грецького еміґраційного уряду з Крети. Він побоюється, що це могло би зробити погане враження на громадянство.

—o—

Повстання у воріт Індії

РИМ, 22. 5. — Від часу, коли Багдад проголосив **„святу війну" проти Англії**, протианґлійська буря поширюється щораз більше в арабському світі. Після повстання арабів у **Гадрамавті** воно поширилося також і на велику частину південно-східньої Арабії. Іман **Оману** Ібадіта-ель-Калі проголосив „святу війну" на побережжях заливів Омані та Іранського. В столиці Оману Несвалі відбулися маніфестації солідарності з визвольною боротьбою арабів в Іраку. Повстання арабів в Омані має велике значіння, бо воно загрожує анґлійцям на просторах над Перським і Оманським заливом. Крім того це матиме вплив також і на султанат Маскат, що є британським протекторатом. Оман завсіди був відомий з свого протианґлійського становища. Тому без ніякого вислідку лишилися всі намагання анґлійських аґентів перекупити поодинокі арабські племена. Навпаки, вони рішили, що не стерплять на території Оману ніяких анґлійських громадян.

Одночасно подають, що між всіми арабами запанувало велике озлоблення проти **прихильного Англії султана в Маскаті.** Як еміра Трансйорданії Абдуляха, так і султана з Маскату араби вважають **зрадниками своєї національної справи.**

Оман — це самостійна арабська держава з простором 194.000 км.² і 500.000 мешканців. Колись, ще на початку XIX-го століття, Оман був одною з наймогутніших арабських держав, до якої належала частина побережжя Перського заливу та Східньої Африки.

—o—

Шлях до єдности

Єднаймося, братаймося
В товариство чесне.
Ів. Франко.

Бувають моменти в житті людських спільнот, коли гасло єднання набирає ясного для всіх змісту і такий момент переживаємо тепер. Цю конечність відчуваємо всі. І всі від гасла мусимо прийти до діла.

Хто кинув гасло: „Єднаймося, гуртуймося!" — і, відвернувшися, пішов собі геть, той національному об'єднанню українського народу не прислужиться, бо нові форми життя творять люди, не гасел і фраз, тільки чину. І якщо в нас знайдуться десятки і сотні людей, що присвятять себе здійсненню гасла єднання й гуртування та в яких гасло зродить чин, то до здійснення тієї ідеї прийдемо швидко. Бо коли кожний із них потягне за собою двох-трьох, ті ж знову кількох — необхідний процес духового злиття народу буде завершений доволі скоро. Та для цього треба одного — цього найважнішого: У вищій ідеї, у вищій правді народу мусить віддзеркалюватися й здійснюватися правда кожного члена цього народу. Хто не добачить у вищому добрі народу, до якого має привести єдність і згуртованість його членів, і свого власного добра, того й найголосніші гасла національного об'єднання за собою не потягнуть. Значить, для народу — це і для мене. Для України — це для всіх.

Тому реальним змістом об'єднання й гуртування повинно бути: в єдності й гурті я матиму те, що мені найпотрібніше для життя, в здобутках народу буде й моя слушна та справедлива частина.

Звідси ясний і практичний висновок для нас: хто не дослідив, не знає й не розуміє, що є першою, найпекучішою потребою селянина, ремісника, купця, кооператора, працюючого інтелігента, той дарма буде кликати їх до об'єднання й гуртування.

Так само даремні будуть заклики й заходи того, хто не освідомить і не уявить собі, що саме потрібне сьогодні українцям на Лемківщині, Посянні, Холмщині, чи Підляшші незломним українцям, а навіть і тим, що заломалися, відпали від нас.

Гасло єднання, братання й гуртування поруч високих ідеалів і цілей мусить охоплювати і сьогоднішню дійсність та потреби, а задоволення цих найпекучіших потреб дня мусить стати гарантією задоволення сподівань майбутности.

Додаймо до таких частих наших закликів єднання й гуртування, по-перше, дійсне й щире наше братання зараз, по-друге, будьмо вирозумілі до потреб кожного й взаємно одні одним помагаймо, цебто додаймо до щирих слів з місця діла і високе абстракційне гасло вмить набере сили.

А для цього треба зайнятися щирим, братерським досліджуванням потреб українців усіх верств, станів на згаданих теренах. І це правильний шлях до втілення в життя всім нам зрозумілої потреби єднатися й гуртуватися.

В. Островський.

Від Звоніміра І. до Томіслава II.

900 ЛІТ ІСТОРІЇ ХОРВАТІЇ

Наймолодша славянська держава — Хорватія — має свою довгу й криваву 900-літню історію боротьби за незалежність, завершену щасливо завдяки величавим перемогам німецької зброї. Тому не від речі буде пригадати, хоч коротко, цей тернистий її шлях до визволення.

За часів римської імперії теперішню Хорватію заселювали різні **іллірійські племена**. За цісаря Августа римляни зайняли Хорватію, що стала частиною римської провінції — **Панонії.**

Перед 640 р. по Христі ввійшло до околиць Кульпи, Цетіни й Врбасу славянське племя **хорватів** (хробатів). Від них прийшла назва країни — **Хорватія** (Хорбатія або Хробатія). На початку IX-го століття Хорватія належала до великодержави **Карла Великого**, але швидко звільнилася від тієї залежности. У 877 р. Хорватія належить уже до **Византії.** Недовго після того хорватські князі звільнилися від византійського панування й поширили свою владу аж по Драву й Адрійське море. Навіть Венеція платила їм данину. В другій половині XI. століття значіння Хорватії зросло незвичайно.

Першими відомими хорватськими князями були Томіслав (900—930) і Петро Крешімір (1058—73).

Після внутрішніх боїв бан Славонії **Дмитро Звонімір** переміг своїх суперників і дістав 1075 р. королівську корону від папи, засівши на престолі Хорватії, Славонії й Дальматії, як **король Звонімір І.** Його дружина, Олена, походила з королівського роду Арпадів, звідтіля пізніші мадярські претенсії до Хорватії. Звонімір І. обєднав край і хотів узяти участь у хрестоносних походах. З того приводу дійшло до боїв між ним та його суперниками. Із смертю Звоніміра І. в 1089 р. вигас рід Трпімировічів. Він був прихильником західньоевропейських впливів і зумів так сильно звязати Хорватію з Заходом і його культурою, що, не зважаючи на довгі й численні війни й часті напади турків, цей західній вплив зберігся й досі. Хоч сьогодні хорвати говорять одною мовою з сербами, вони є сутоевропейським народом, а в сербів залишилися сильні східні впливи внаслідок довголітнього турецького панування.

Після смерти короля Звоніміра І. мадярський король Володислав І. зайняв Хорватію 1091 р., а король Кольоман у 1102—5 рр. зайняв цілу Дальматію з островами. Від того часу Хорватія з Дальматією належала до Мадярщини, як автономний край.

Коли після погрому під Могачем 1526 р. мадяри без порозуміння з хорватами вибрали королем Івана Заполію, хорвати вибрали своїм королем 1527 р. Фердинанда І., Габсбурґа, австрійського архикнязя, чеського й мадярського короля. Хорватія стала тереном важких боїв з турками від половини XV. ст. Турки зайняли були південну й східню частину Хорватії, теперішню Боснію й Герцеґовину. Підчас боїв з турками та династичних спорів між Віднем і Будапештом виросло було до великого політичного значіння місто **Раґуза** (Дубровник), що стало духовним осередком хорватської державної думки.

За часів наполеонських воен у 1809—13 рр. Хорватія належала до т. зв. Іллірії, що була під французькою владою.

В 1848 р. хорвати під проводом свого бана **Єллячіча** створили окремий хорватський коронний край, а цісар **Франц Йосиф І.** став королем Хорватії. Одначе в 1860 р. Хорватію прилучено знову до Мадярщини, як автономну область. Архикнязь Франц Фердинанд мав плян створити велико-хорватську область у межах наддунайської монархії, та траґічна смерть у Сараєві в червні 1914 р. перешкодила йому здійснити ці задуми.

В 1918 р. Хорватія стає одним із трьох членів сербсько-хорватсько-словеської держави — СХС, відтак Югославії. Одначе боротьба хорватів за повну автономію з засліпленим сербським режімом не вгавала аж до останніх днів 22-літнього істнування Югославії.

Нова хорватська держава, під проводом свого провідника-поґлавніка д-р Анте Павеліча, навязуючи до давніх монархічних традицій зперед 900 літ. Гербом Хорватії стала, замість дотеперішньої шахівниці, корона короля Звоніміра, що складається з золотого перстеня з 8 листками трилистової конюшини, за якими видно 2 луки. На їх перехресті стоїть хрест на яблуку. На памятку першого короля Хорватії установлено ордер Звоніміра, що дає право його кавалерам звати себе „вітез" (герой).

Новий хорватський король, кн. Амоне Сполетто, зі савойської династії, прибрав собі хорватське імя **Томіслава II.** Савойська династія походить з цісарської саксонської династії, з якої походив Отто III., німецький цісар. Від альпейських гір починаючи, здобуває собі ця династія чимраз більші терени, вкінці у 1860 і 1870 рр. обєднує цілу Італію під своїм пануванням. Тому, що хорватської династії нема, хорватський нарід покликав на свого короля члена королівської родини того краю, з яким він культурно й релігійно найбільше звязаний.

—o—

Томіслав II. — король Хорватії

ЗАГРЕБ, 22. 5. — Поґлавнік (голова) хорватської держави д-р Анте Павеліч виголосив промову до усташів, що їх передавало загребське радіо. Сучасна війна була потрібна на те, щоб Европа звільнилася від кайдан несправедливого мира, кривди й поневолення та створила новий лад. В цій побідній боротьбі великодержав оси за нову Европу Хорватія здобула свободу.

„Під короною короля Звоніміра — сказав Павеліч — Хорватія була щаслива й вдоволена. Так буде й тепер. Я предложив королівський престіл найбільш гідному. Незабаром вийде закон про введення нової хорватської династії. Князь Сполето, як король Хорватії, прийме імя **Томіслава II.** Хорватія буде вільною державою усташів, селян і робітників. Маємо не тільки обовязок, але також і право, ввійти до нової Европи, як вільна держава й вільний нарід".

Велике свято в Болгарії

СОФІЯ, 22. 5. — Святий вогонь, що його, по старому звичаю, мають перенести з історичного коронаційного міста Преслава до нових болгарських областей Македонії й Тракії, перенесли до Софії. Цар Борис і болгарський уряд узяли участь у цьому національному святі. Цар виголосив промову, в якій підкреслив, що святий вогонь — це символ духового обєднання цілого болгарського народу, що з вірою в серці глядить у нове вільне майбутнє. Відтак святий вогонь перенесли до міст **Македонії** й Тракії.

—o—

Черчіль у палаті громад

ШТОКГОЛЬМ, 22. 5. — Минулого вівтірка Черчіль знову промовляв у палаті громад. Хоч англійське громадянство очікувало від нього заяви про господарське положення й про наслідки американської допомоги, Черчіль волів дурити свій нарід воєнними оманами. З капітуляції князя Аости в Абісінії Черчіль зробив велику перемогу й сказав, що ніхто не сподівався такого скорого розвитку подій в Абісинії. Очевидно, що він спекулює на забудькуватість своїх слухачів, бо ще минулого року восени Черчіль самопевно казав, що анґлійці проженуть італійців із Східньої Африки за 4 тижні. Про положення в Лібії Черчіль висловлювався дуже обережно. Він тільки згадав, що 17. 5. анґлійські військові частини вдарили на Солюм і на Капуццо, але німці їх знову відкинули в рішучому протинаступі. При тій нагоді Черчіль сказав, що це була „перша" битва, яку звели виключно німецькі та британські війська. Таким чином Черчіль не хоче згадувати боїв у Норвеґії під Лілегаммер і Андальснес та під Дінкірхен і Олімпом. У всіх тих боях анґлійці воліли зараз після перших ударів втікати й залишити охорону відвороту чужим військам. Ні словом не згадав Черчіль про невдачу Анґлії в Греції і не дав ніякого пояснення подій в Іраку. Цікавих послів Черчіль не допустив до голосу.

Затоплено англійський кружляк

РИМ, 22. 5. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

В **Північній Африці** на відтинку фронту **Солюму** й довкола **Тобруку** обосторонча чинність розвідчих частин. Підчас останніх випадів анґлійці мали важкі втрати в людях і в матеріялі.

Вночі з 19. на 20. ц. м. німецькі літаки збомбардували базу на **Мальті.** Поцілено влучно бомбами гарматні становища й рефлектори та викликано пожежі й знищення. В повітряному бою зістрілено один анґлійський літак.

У східній частині Середземного моря італійські торпедолітаки сторпедували один анґлійський **кружляк** містоти **10.000 тон.**

У Східній Африці нічого замітного.

Італійський підводний човен „Маляспіна" під командою кап. Прінія затопив на Атлянтику, анґлійський пароплав „Ликаон" містоти **7.750 тон.**

—o—

Вертаються з походу

(Від власного кореспондента)

Відень, травень 1941.

Попід моїм вікном, з якого видно доклад но велитенський Різенрад, що без нього годі собі уявити Відень, внизу вулицею вже четвертий день їдуть безупину мотори. Гудуть важкі вантажні самоходи, моторизована артилерія, протилетунські гармати, їдуть на автах стрункі постаті в шоломах, гонять наввипередки мотоциклі. На кожному перехресті спинилася довга валка возів, таксівок і трамваїв, що жде на момент, коли можна буде перескочити на той бік головної вулиці. Поліцисти завзято вимахують руками, показуючи напрям.

А здовж вулиць стоять люди, гуртами й збитою масою, привітні, розсміяні й очі у них блищать, хустки й руки вітають кожний самохід, з вікон камяниць дивляться десятки голов. А якщо тільки похід на хвилинку спиниться, біля кожного автa вже цілий гурт і всі радісно вітають й жартують і ті, що їдуть, і ті, що оце хвилинку тому стояли на хіднику.

І тоді можете бачити сотки юнацьких облич, що дивляться зпід шоломів; засмалених, вояцьких облич, що їх обпалило сонце Греції. Всі виглядають напричуд здорово й добре, всі розказують гомінко свої пригоди, дехто бороду запустив і тоді дівчата жартують, а „бородачі" чваняться, що це „англійська" борода. Іде ціла армія, їдуть **переможці!** І написи на стінах самоходів „Ляріса — Відень", „Атени — Відень" тільки кажуть вам, яка за ними далека дорога. Це видно і по самоходах, покритих пилюгою до верхів і мотоциклісти, що пробігають, мають на плечах цілу верству пороху, а в декого й на обличчі повно чорного пилу. Та це нічого. Сміються, показують публиці черепах, справжніх живих черепах, що виросли на берегах Егейського моря, завбільшки з тарілку й маленьких, як павуки, чваняться англійськими плиткими шоломами, на одному самоході причепив навіть якийсь догадливий три полотняні англійські тропікальні шоломи-капелюхи.

І так від чотирьох днів. Армія, що блискуче виконала своє завдання, вертається побідно з фронту, що перестав існувати. Чотири дні котяться вулицею колеса з ґумами і чотири дні сунуть одна за одною машини й мотори — страшна й невмолима міць Німеччини. І коли сунуть попри вас, без кінця й початку, один від одного кращий, гідніший подиву, тоді щойно розумієте: цій силі нема рівної у світі. Протиставитись їй теж ніхто не в силі. І якщо забрехана Польща не уявляла собі, що таке німецька збройна сила, то нема чим оправдати Югославії: бачила ж бо вона роботу тієї сили на суходолі Европи і знала ж, як торощила вона чергою Польщу, Бельгію, Голяндію і Францію. За обмеженість своїх верховодів заплатила ціла країна.

А Відень? Він спохмурів був повагою великих днів, коли над югославянським кордоном зависла хмара. Цей кордон всього 200 км. у віддалі. Відень вірив своїм воякам, коли вони такими ж тисячами самоходів їхали через Пратер на південь, але з німецькою передбачливістю гасив у 8-ій лямпи, порозставляв на кожному коридорі в камяниці і в кожній хаті скриньки й відра з піском, позамальовував синім вікна трамваїв. Тепер залишилися тільки сині шибки. Небезпека минула, світло світиться до 11-ої і до 11-ої стоять люди, щоб подивляти своїх героїв. І не тільки подивляють. Ділятся з ними, чим можуть: кидають у самоходи помаранчі, папіроси, виносять гальбами пиво, хліб, цукорник проти мого вікна виніс цілу скриньку „лебкухен", а якийсь батько підносив малого, може 3-літнього синка до кожного самоходу, що спинявся і хлопчик цілував вояків та давав їм по дві папіроски. Це дійсно по-віденськи, зі щирого серця. Всіх захоплює радість перемоги: старушку, що з криком: „Майн Карль" допала вояка-сина на мотоциклі, який спинився і, плачучи, гладила синові обличчя, хлопчиків, що пообсідали панцирні вози та поїзи, дівчат, що посилали воякам рукою поцілунки, робітника, що тримав у руці пять гальб пива, ждучи, аж котрийсь самохід звільнить хід.

Мимохіть переживав з віденцями і я їх велику радість. Це насправді велике щастя мати таку армію — думав я, дивлячись на шнур самоходів, що сунув безупину вулицями Відня.

Анатоль Курдилик.

МАДЯРСЬКО-ХОРВАТСЬКА ГРАНИЦЯ

БУДАПЕШТ, 22. 5. — Мадярсько-хорватські переговори у справі устійнення границь між обома краями та вияснення багатьох інших питань мають згідно з вістками з Будапешту відбутися вже в найближчих днях. У Будапешті говорять уже, що Мадярщина не тільки зрезиґнувала з своїх історичних претенсій до деяких частин сьогоднішньої Хорватії, але навіть запропонує Хорватії великий острів між Мурою і Дравою, величини майже 1000 кв. км., замешкалий у більшості хорватами.

Тим хоче Мадярщина причинитися до зміцнення сьогоднішнього нового порядку й ладу в Европі й зазначити правдиву приязнь для Хорватії. Т. зв. Острів Мур відзначається великою плодовитістю. Він лежить між Дравою і Мурою на західньому відтинку дотеперішньої мадярсько-югославянської границі.

ЮРІЙ ЧОРНОЯРСЬКИЙ

Печене порося

(Докінчення)

Близько його жив сусід-одинак, що також мав поросята. Підстерігши, що той пішов поливати поле, Чжун-Лі підпалив його фанзу. Коли сусід почав побиватися на згарищах. Лі, потішаючи, дав йому скоштувати печеної поросятини. Той сусід став його першим приятелем, або, висловлюючись по сучасному, став першим членом його партії. За його допомогою майбутній великий вождь спалив іще декілька хат, у яких були поросята, й набув іще декілька членів партії. Так у короткому часі зорганізувалася чимала банда аматорів печеної поросятини, які забобонно вірили, що пекти її можна лише підчас палення франз.

Чжун-Лі із своїми прихильниками скоро став пострахом околиць, а що число смакунів усе зростало, то незабаром його імени лякалася уся околиця. Прихильників зібралося стільки, що треба вже було палити не окремі франзи, а цілі села, щоб заспокоїти апетити банди.

Під командою Чжун-Лі зібралася велика армія, для якої сама провінція Шансі була вже затісною. Посилали шпіонів до міст сусідніх провінцій, де вони вишукували і значили будинки, в яких були поросята. Вночі вже був несподіваний напад. позначені будинки горіли. Військо Чжун-Лі забирало із згарищ здобич, відходило в лісисті гори Шансі й робило там гомеричні пири. Ніхто з прихильників Лі не протестував проти способу печення поросят, — уважали його, так би мовити, нормальним, а самого вождя — ґеніяльним і непомильним. Отож коли Лі запропонував піти на Нанкін і скинути з престолу богдихана — прийняли це із захопленням, вірячи, що аж тоді почнеться золотий вік на землі.

У похід пішли з розпущеними прапорами, на яких ієроглі́фами були виписані різні шляхетні гасла: „За соціяльну справедливість!" — „За соборність Китаю!" і т. д. На цю вудку попадали наївні простачки, що добровільно збільшували ряди армії Чжун-Лі. Правдива ціль походу трималася від них у таємниці. Їх посилали палити фанзи, але поросята поїдали „старі члени партії", залишаючи масі право до схочу набивати шлунки ячменем.

Рух Чжун-Лі, що перейшов у широке повстання, загрожував не тільки спокоєві богдихана, але й процвітанню його мандаринів. Найближчі зявилися до імператора й обережно повідомили його про повстання яке все розросталося, і про те, що армія Чжун-Лі наступає на столицю.

Богдихан вислухав мандаринів із холодним спокоєм, як це підходить півбогові. Але як тільки замкнулися за ними двері, підібрав шовковий халат, прожогом зіскочив із престола й погнав слугу за командантом збройних сил. Удвох із ґенералом почали вони радитися, що робити, щоб оминути небезпеку. Виробили плян і тієї ж ночі комендант виступив у похід із великою силою війська.

Аматори поросятини були одчайдушними головорізами. Але досвідчений ґенерал ударив на них неждано збоку, саме тоді, як Чжун-Лі та його ґвардія солодко спали після улюбленої печені. Орда, що наступала на столицю, була розгромлена. Ті, що залишилися живі, розбіглися й замішалися з цивільним населенням, як це завсіди буває у Китаї. Та головних ватажків ґенерал захопив і закованих в ланцюги доставив перед очі богдихана.

Чжун-Лі заявив, що хоче відкрити імператорові важну таємницю, але в чотири очі, на що той дав свою згоду. Коли вони залишилися сами, відбувся приблизно такий діялоґ:

— О, незрівняний Сину Сонця! Дай мені свою запашну обіцянку, що моя брудна коса буде надалі обеднувати мою смердючу голову з моїми поганими плечима — і я відкрию тобі шлях до великої насолоди, якої не зазнали ще навіть твої славні бого-

Над Вислоком

Над середньо-долішнім Вислоком, на лінії Коросно—Ряшів, лежить стара історична українська земля. На жаль, у панщизняно-польських часах її в більшості спольонізували.

Коросно — це старе українське місто. Згадує польський історик Длуґош, що „коли Казимир Вел. заняв руську землю, то в Коросні не застав ні одного поляка, ні жида". Устний переказ згадує, що Коросно в давнині було деревляне і більше, як тепер, але розтягле. Старші віком мешканці Коросна ще перед світовою війною оповідали, що тут була церква Святого Духа й Святої Тройці та що на цю памятку поставлено хрест біля лави. Ця площа має назву Святого Духа. Як оповідають, там похоронили двох мучеників з Бонарівки, що пішки вибралися до цісаря до Відня на скаргу за панщину. Там їх панські посіпаки зловили та вбили. Також літопис у Чорноріках згадує, що донедавна була в Коросні церква св. Войтіха.

Корчина, тепер Хітчина, ще до сьогодні має багато українських прізвищ. Там є великі добра Шептицьких. Що Корчина була українською, знаємо й з книжки „За Сян". За княжих часів пішов один з Корчина добровільно на Мадярщину на розвідку. Коли розвідав, що там пахне війною, прийшов і сказав сяніцькому князеві, що мадяри хочуть зайняти українську землю.

Коростенко (урядово — Кросценко), Білобереги (урядово — Бялобжеґі), Спірне (урядово — Спорне) — це правдиво українські назви. Одрикінь має славні руїни замку, що ними варто було би зацікавитися українським ученим дослідникам і перевести там розкопи, бо вони сягають часів князя Романа. Тамошні старі люди оповідали, що якийсь князь зайняв в полон татар і поселив їх там, біля замку. З того часу є там досі карловате племя. Одно певне, що початки цього замку походять із тих часів, коли польська влада сюди не сягала.

Старі люди оповідали, що ціла коросянська рівнина аж до Ясла була заселена „руснаками", себто українцями. Та прийшла якась зараза, що забрала більшість населення. Ця зараза переважно ширилася від води. Тільки села по горах, що мали власну воду, що з них виплівала, залишилися. Це села біля Дуклі й на північ від Корчини, а саме: Чорноріки, тепер українське село, що має чудові високі скелі; Ванівка (назва походить від Ваня, який випалював вугля, й тому в переказах називають її Вуглівка) — це українське село. Там зустрічаємо чисті роди українських козаків. Говір їх є мякший від інших сіл, бо замість „л" вимовляють „ль".

Вілька, Ріпник, Петруша Воля, Петрівка й Завада — це одна парохія. Ці села перші в околиці заснували в себе читальні „Просвіти", та коли т-во „Просвіта" замінило „гражданку" на фонетику, позакладали в себе „тверді" читальні ім. Качковського.

Луки (Ловчиці), Кобиля, Невидна, Явова, Козлівок, Маркушова Гбиска, Жорнова, Яврник, Баричка, Глинник і Заборів — це тепер польські села. Бережанка тепер також польська, та є там кілька українських родин. Висока — як оповідають — донедавна була українським селом, бо навіть одну сторону поля, від сходу, називають ще досі — Україна. А що там були три фільварки, як Городечне й Стодолиця, то пани за панщизняних часів розсварили парохіян зі своїм о. парохом Опарівським і він мусів уступити на присілок Буди. З того часу повстало окреме українське село і парохія Опарівка. Височани перейшли на латинський обряд з тим, що всі обрядові чини латинський священик буде виконувати їм даром.

Бонарівка — що їй у 1939 р. минуло 500 літ — це свідоме, чисто українське, село. Заложив його український боярин і староста Степан Рог-Бонар, власник маєтків околиць Коросна. Від нього повстала ця назва. Він у свої ліси спровадив із сходу чотирьох господарів: Качмарського, Лиска, Ґолея й Голодинського, що корчували ліси й тут поселилися.

З нагоди 500-ліття оснування села Бонарівки зібрав і списав я історію цього села і разом із багатьма світлинами вислав до „Нашого Лемка".

Коростенка, або Красна — українське село. Лютча — тепер польське, колись українське село. Назва її походить від слова „лучша". Що це було українське село, оповідали старі люди, бо костел перероблено з церкви, а при нім є велика сіножать, звана „Базар", як це було в давнині, де при всіх церквах були базари. На горі є фільварок Бердихів, також наша назва. Коли перед війною на жидівських луках клали фундаменти під стодолу, то натрапили на підземну пивницю і знайшли якусь камінну постать, а на ній виритий напис, що його не могли відчитати. Один із робітників сказав, що „то руські напис". Все це забрали кудись до якогось польського музею.

Жизнів — було колись українське село, бо всі познаки на це вказують. Як оповідають, там явилася на вербі св. Варвара, що дала життя і від того слова „жизнь" назвали це село. До сьогодні в тамошньому костелі храмовий празник є в день св. Варвари, якої память у західній церкві мало святкують. Дідичка, ґрафиня Лосьова, не хотіла цього празника признати й не святкувала його. За це оніміла, відтак, коли повірила, наполовину заговорила. Тепер є там дідич Биліцький, прихильний українцям.

Ґодова, як назва вказує, походить від слова „год". Є там фондаційний двір над водою і фільварки Перечківка і Скала, тепер польське село.

Гвоздянка і Близянка, два села — одна парохія, наполовину українські села, а решта спольонізоване. Між цими селами є містечко Небилець, два роки старше від Львова, нині польське, а радше зажидівлене. Деревляний костел нагадує, що тут була колись гр.-кат. церква. Тут давно були великі ярмарки на худобу й туди переходила дорога на схід.

На лінії Ясло—Ряшів, крім багатьох сіл, є містечка Фриштак, Стрижів і Чудець — тепер польські й зажидівлені, а колись наші.

Оповідають, що коли околиця Коросно-Ясло на-пів вимерла, польський король Казимир спровадив сюди німців десь із Голяндії й там їх по селах із тубильцями поселив, а по містах жидів, коли ті німці в ті сторони їхали, на гірці над Вислоком спочили й зробили сніданок (Фріштік) та від того пішла назва й місцевість з українська Фриштак.

Стрижів над Вислоком. Знаємо, що коли князь Роман сподівався нападу від заходу, вислав сильний відділ війська до Стрижева й околиці.

Чудец. Кажуть, що там появилася на дереві Мати Божа, отже сталося чудо. З того ясно виходить, що там жили наші люди, бо назвали „Чудо", а не „Цуд", і з того пішла назва Чудец. Знаємо, що боярин Дмитро Дедько походив звідти й тут мешкав. Коли князь Якун у Сяноці скликав віче для злуки з українською державою Володимира Великого в Києві, то перший забирав слово сивоволосий староста з Чудця, щоб вислати послів до Києва. У світову війну одна 105-літня жінка, що померла у Фриштаку, казала, що памятає церкву в Чудці.

Ряшів — це старе українське місто. На це вказує назва міста. Досі є там одна стара дільниця, що зветься „Руска Весь". Дім, де сьогодні є крайсгавптманшафт, побудував боярин Любомірський з нашого роду. Коли ґенерал-ґубернатор міністер д-р Франк вертався 1940 р. з Нім. Перемишля, вступив і до Ряшева, де його вітали німці й численні українці з міста й околиці в національних одягах.

Качмарський Василь,
Бонарівка.

рівні і богоподібні предки в їх радісному позагробовому житті!

— Говори, сину славних і чесних батьків.

Богдихан вислухав уважно оповідання Лі про відкриту ним нову страву, що перевищує всі досі відомі чуда китайського куховарства. Потім дав наказ відрубати винахідникові голову й привязати її косою до коміра. Покликавши кухаря, імператор наказав йому спекти молоденьке порося, розуміється, без підпалювання палати, чи там фанзи котрогось із підданих.

Імператор небесної імперії з великим апетитом закоштував нової страви й другого дня видав закон, що всім мешканцям його широких володінь — суворо заборонено їсти печену поросятину. В своїй божеській мудрості богдихан вирішив, що коли мешканці Китаю засмакують смаженої поросятини, то перестануть їсти ячмінь та риж. В країні почне ширитися незадоволення, виникнуть внутрішні війни і це приведе до розпаду імперії.

Від тих давніх часів, не зважаючи на зміни династій, періодичні перевороти й революції аж до нинішнього нещасного правління Чай-Кай-Шека — цей закон ненарушно виконується і китайці печеної поросятини не їдять. Це вже навіть не закон — це вже традиція. І саме тому, навіть самі не знаючи, чому — не почастують вас китайці печеною поросятиною ні в Пекіні, ні в Парижі.

Сенс цієї леґенди можна б розвинути й глибше. Та він, зрештою, і так ясний. В кожному разі це оповідання ще раз підтверджує, що Китай, як і старий Бен-Акіба, може завсіди доказати світові, що в нього „всяке бувало"... Але й молода Европа може на це відповісти старому Китаєві, що — немає нічого під сонцем. Напівзабута на Сході леґенда давно вже відродилася й на Заході...

Не дивно, що наступники великого Чжун-Лі ненавидять богдихана, який дає накази пекти страву на власних сталевих плитах і баґнетах...

Ми, українці, — нація, як то кажуть, дещо молодша від китайської. Та не в одному ми вже їх „переплюнули". Скільки ж то у нас є Чжун-Лі, які для того, щоб спекти собі бодай малесеньке поросятко, готові спалити не тільки фанзу ближнього, але і його честь, його самого на повільному вогні. А коли й нема вигляду щось спекти, то бодай отак, для спорту, свиню ближньому підкласти. Найбільш ненавидять наші Чжун-Лі своїх таки українців, які вміють щось пекти, нічого й нікого не підпалюючи.

Травень, 1941 р.

—0—

ТЕЛЕҐРАМА КОРОЛЯ ВІКТОРА ЕМАНУЇЛА III. ДО КН. АОСТИ

РИМ, 22. 5. — Король і цісар Віктор Емануїл вислав телеґраму до кн. Аости. В ній висловлює признання за його геройство, як вожда й вояка та признає йому золоту медалю за хоробрість, найвище італійське військове відзначення. Це торкається теж вояків, що боролися під командою князя Аости.

—0—

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ТРАВЕНЬ.

23. *Пятниця — свящ. Мокія.*
24. Субота — † Симона З. ап.

— ВИКЛАД У. САМЧУКА У КРАКОВІ. В серії викладів на актуальні теми відбудеться в четвер 22. травня в год. 19.30 в салі при вул. Льоретанській 18 у Кракові — виклад відомого українського письменника Уласа Самчука п. з. „Від санкюльотів до С. А.". Добровільні датки на хворих і інвалідів. — УДК-Краків.

— УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР під проводом Володимира Божика виступить із репрезентативним концертом у Варшаві в неділю 25. травня. Дня 27. травня відбудеться концерт у Ліцманштадті, 28. травня у Каліші, 29. травня у Позені. Від 1. червня УНХор починає свої гостинні виступи в Берліні.

— ДРУК СВІДОЦТВ ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ (народніх, середніх і всіх родів фахових), як також свідоцтва зрілости й клясифікаційних катальогів для народніх шкіл — в порозумінні з УЦК — доручила шкільна влада Українському Видавництву в Кракові. Тому всі замовлення з області цілого Ген.-Губернаторства слід слати на адресу: „Українське Видавництво" („Українішер Ферляг"), Краків, Райхсштрассе 34. (Телефон 146-42 і 236-39). — Шкільний Відділ при УЦК.

— ПІДГОТОВНИЙ КУРС ДО І. КЛЯСИ ГІМНАЗІЙНОЇ. Секція Вчителів при У. Д. К. - Ярослав улаштовує підготовний курс до І. кляси української державної гімназії, що почнеться 2. червня ц. р. Навчання на курсі безплатне, вписове 5 зол. Позамісцеві найдуть приміщення в місцевій бурсі. Зголошення приймає управа української народньої школи в Ярославі, Ринок 13. — Пресовий Референт при УДК. 1936

— СЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНИКІВ при УДК у Кракові подає до відома, що в четвер, дня 22. травня ц. р. в год. 20 (8 веч.) відбудуться у власній домівці при вул. Льоретанській 18/ІІ. сходини українських торговельників, на які проситься прибути всіх українців-торговельників. — Справи для всіх торговельників (також і тройгендерів) дуже важні, тому приявність у власному інтересі конечна.

— ПРИГАДКА! Пригадується всім Вп. Громадянам, що одержали зворотні допомоги в Українськім Допомоговім Комітеті в Кракові, щоби виввязувалися із своїх зобовязань та надсилали довжні квоти на адресу: Український Допомоговий Комітет, Краків, Льоретанська 18. На грошевім відтинку зазначувати, на яку ціль є призначені надіслані гроші. — УДК-Краків. 1934

— СЕКЦІЯ ІНЖЕНЕРІВ при УЦК, Краків, Зелена 26/7 подає до відома всім Вп. Інженерам, що внесли подання в справі праці до Ляндамту в Кракові й Любліні, до Уряду Шефа Області в Кракові та Нойбавляйтунг, Пустков, Дембіца, що подання їх є в ході полагоджування, тому покищо не можемо дати ніякої конкретної відповіді на запити в цих справах.

— ДО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ БУКОВИНИ. Представник УЦК відвідав майже всі табори й назначив у них Мужів Довіря, за винятком кількох таборів, що їх не міг відвідати з технічних причин і де число українців незначне. Тому, що в найближчім часі нова обїздка представника УЦК не передбачена — проситься, щоб українці, які перебувають у таборах, у яких представник УЦК не був, зголосилися негайно письменно до УЦК, звідки одержать потрібні інформації та вказівки щодо їхнього приміщення на працю в Г. Г. — Український Центральний Комітет, Краків, Ґрінештрассе 26/5.

— ОБОВЯЗКОВЕ ЩЕПЛЕННЯ ДІТЕЙ. Уповноважений Шефа Дистрикту-Краків, п. Павлю, видав розпорядок про обовязок щеплення проти віспи дітей. Хто до 1. липня 1941 р. не предложить посвідки щеплення своїх дітей до 7. року життя, не дістане харчевої картки.

— ЗАБОРОНА ТАНЦІВ. Згідно з розпорядком Ґенерального Ґубернатора заборонено в цілому Ген. Ґубернаторстві танці не тільки в прилюдних льокалях, але також і в замкнених товариствах, за вимком урядово дозволених імпрез. Переступлення цього розпорядку буде каране гривною до 1.000 зол. або вязницею до 3 місяців.

— ЗА ПРИКЛАДОМ шляхетного приречення Вп. Громадян: м-ра М. Ценка й інших, заявляю свій щомісячний даток на Фонд допомоги українському студентству в квоті 20.— зол. — Д-р Тит Залуцький, суддя в Бжеську.

— ХТО з Тискової, п. Балигород, вислав на конто 813 зол. 10.—, не подаючи прізвища і на що ці гроші призначені? Повищі браки проситься подати до відома Адміністрації „Крак. Вістей".

— ВСІ, що визичили з табору якийбудь інвентар, зволять на доручення німецької влади звернути його до кінця травня ц. р. — Команда українського табору в Кракові. 1931 1-2

— В СЯНІ під Радомишлем затонуло 9 осіб. Підчас перевозу поромом зірвалася головна линва, внаслідок чого затонув пором із 9 особами. Затоплених досі не видобули. Поліційна влада закликає надсянське населення, щоб коли виловлять потопельників, негайно повідомили поліційну станицю в Радомишлі.

— УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ в Ельзасі в Мільгавзені-Дорнах працюють у копальнях соли. Вони роблять заходи, щоб заложити гурток УНО.

Напрямні господарської розбудови в Ген. Ґубернаторстві

По думці поручення Ґенерального Ґубернаторства, щоби зясувати напрямні господарської розбудови у Ген. Ґубернаторстві, предложив президент Головного Харчевого і Хліборобського Уряду д-р Кернер окремий плян праці на протяг десяти до двадцяти років. Цей плян має піднести цілий край до такої висоти, якої ніхто собі навіть не уявляє, а яка буде водночас наявним доказом великих кольонізаційних спосібностей Великонімеччини.

Основа цього пляну — це досяги й досвіди харчевого і хліборобського уряду у його працях за 1940 рік. В тому часі поборено й усунено найтрудніші перепони, вирівнано воєнні шкоди, зокрема в сіль.-господарській ділянці, та з повною енергією переведено акцію підсилення сіль.-госп. продукції. Сьогодні бачимо на всіх господарських відтинках гарні висліди. Їх треба завдячувати великій повній відданости посвяті всіх урядів від центрального аж до найнижчих, повному розумінню завдання, яке кожний німецький урядовець перейняв на себе, а в першу чергу усім доцільним дорученням Ґен. Ґубернаторства.

Усі господарства, великі чи малі, старалися під впливом уряду й завдяки його заходам задоволити всі потреби, мали змогу обробляти якслід свої ґрунти, так що посівна площа не то не зменшилась, але ще збільшилася, головно збільшилася під цукровими буряками, олійними і такими промисловими ростинами, як тютюн, лен, коноплі. Осінні засіви 1940 р. обняли значно ширші розміри, ніж з 1939 р. Пороблено охоронні заходи в овочевих садах проти морозів, з весною цього року доведено до того, що нема такого кусника ґрунту, що залишався б обłогом. Посівне насіння, мінні погної й усе, що було потрібне, аж до господарського приладдя, прийшло всюди на час. Не можемо поминути ще й того, що в 1940 р. відводнено 30.000 гектарів та що в тому самому році було впорядковано збут і доставу харчів та всього іншого добра для потреб населення.

На основі тих вислідів праці за мин. рік побудований плян праці на майбутнє, плян двигнення сільсько-господарської продукції. Якщо не брати під увагу меліорацій і зміни аграрної структури, то вже самим тільки збільшенням вжитку помічних погноїв і вапнування, кращою управою ріллі та добором кращих насінь збільшиться видайність збіжжя в цілому Ген. Ґубернаторстві на 1.4 міліонів тон, барабоsль на 3 міл. тон. Так само збільшиться продукція всіх інших плодів, аж до паш включно.

Ясно, що тоді піднесеться видайність тваринної продукції. Кількість молочних коров 1.9 міл. штук з видайністю по 1.400 кґ. молока річно треба зменшити на 1.6 міл. штук але поправити справу так, щоб видайність молока піднеслася на 2.200 кґ. Це майже подвоїть кількість молока й узагалі молочних продуктів при меншому зужитті паші. Очевидно, тут прийде управнення перерібки молока розбудовою нових молочарень.

Також мусить піднестися годівля свиней. Плян передбачує піднесення з сьогоднішнього стану 1 міл. штук до 2.4 міліонів. Таксамо плян передбачує піднесення в годівлі овець, кіз, домашньої птиці. Ясне, що якщо взяти під увагу реґуляцію рік і потоків та меліорацію ґрунтів, до того земельну реформу з комасацією включно, що вимагає вже довгих років, то за 20 років можна буде довести край дійсно до країни квітучого розвитку продукції, до такого, який є сьогодні в Німеччині. А при розвитку ремесла й промислу при доброму застосуванні робочих сил настане в цілому краю добробут у повному того слова значінні.

Ісляндія є самостійною республикою

КОПЕНГАГА, 22. 5. — Ісляндський альтінґ (парлямент) вирішив не відновляти договору про союз між Ісляндією й Данією з 1918 р. та проголосити Ісляндію самостійною республикою, бо формально перервано її звязок з Данією. Головою держави вибрано **Берисона**, колишнього ісляндського посла в Копенгазі.

*

Дня 10. 5. 1940 р. Анґлія зайняла Ісляндію, під покривкою, що їй загрожують німецькі війська. Під загрозою блькоди анґлійці примусили ісляндців бути послушними їхній волі.

— ПОВІНЬ НА ЗАКАРПАТТІ. Нагальні зливи в околиці джерел Тиси спричинили незвичайно великі знищення на Закарпатті. Розбурхані води ріки Лаборець уночі забрали барак із 40 лісовими робітниками. З них 17 затонуло. Кілька вулиць у Хусті під водою. Завалилося деяке число мешкальних домів.

— ВІЗ НА 24 КОЛЕСАХ. Про господарську силу Німеччини найкраще свідчить те, що німецька промисловість, не зважаючи на величезні завдання, що накладає на неї війна, виконує й далі без перерви не тільки всі свої давніші господарські обовязки, але й перебирає нові та доставляє европейським і заморським країнам, м. ін., і промислові машини всякої сили й розмірів. Свого часу була вже згадка в часописах, що одна з німецьких фабрик збудувала для Фінляндії величезний ґенератор (понад 42.000 КВА), який буде доставлений до Фінляндії водною дорогою й тільки малу віддаль треба буде його перевезти по суші. Тому німецька державна залізниця сконструувала для тієї цілі величезний, 24-коловий віз. На ньому буде перевезений цей ґіґантичний ґенератор, ваги понад 50.000 кільограмів.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): інж. Левицький Олександер 30, дир. О. Третяк 5, М. Цюрак 10 і кличе на довільну суму д-ра Мартинця Івана, д-ра Наумика Франца, дир. Матчишина Григорія, д-ра Мельничука Евгена, Гуменюка Дмитра і інших знайомих українців із мехівського повіту. — В Делегатурі УДК-Опатів зложили: Ст. Маґеровський 5, гр. К. Голка-Ледоховський 25, Е. Кушнір 5, Ст. Іваник 2, Б. Форович 10, Дм. Боднарчук 20, К. Боднарчукова 10, П. Мащишин 5, Ол. Сніда 5, Ів. Хорунчак 2, Р. Пиць 6, суддя Р. Коцко 5, м-р Я. Секежинський 5.

БОЇ В ІРАКУ

ДАМАСК, 22. 5. — Як подає іракське воєнне звідомлення з вівтірка, на західньому фронті зустрілися передні іракські стежі в околиці Габбанії з ворогом і завдали йому поважні втрати. Бій іде далі. На південному фронті іракські частини, скріплені місцевими племенами, обстрілювали з гармат місцевості Бассоре й Альхуїба. Іракські літаки успішно бомбардували летовище в Сенальдоббані, при чому повстали значні матеріяльні шкоди. Всі літаки вернулися неушкоджені до своїх баз. Ворожі літаки переводили розвідку та збомбардували Мосуль, де обстріляли скорострілами цивільне населення. Погибло значне число цивільних осіб.

ЗАВЗЯТІ БОЇ В АБІСИНІЇ.

БЕРЛІН, 22. 5. — На кількох відтинках Абісинії йдуть далі завзяті бої. В районі Ґондару анґлійці вдарили переважаючими силами, при сильній підтримці артилерії й летунства на італійські становища. Не зважаючи на сильний натиск анґл. військ — нечисленні італійські частини відбили цей наступ і самі перейшли до протинаступу. Італійці перервали анґлійські лінії та зайняли важні становища. Дальші анґлійські атаки відперто з великими втратами для анґлійців, при чому італійці забрали багато полонених, здобули гармати, скоростріли й муніцію.

— КАНЦЛЕР ГІТЛЕР переслав на руки президента Куби телеграфічно побажання з приводу роковин самостійности.

— ІТАЛІЙСЬКІ війська, що перебували на тереңі Хорватії, відійшли на нововизначений кордон.

З українського життя

ПРАЦЯ ВІД ОСНОВ У ТИСЬМЕНИЦІ.

Село Тисьмениця з осідком волости, пов. Любартів, було колись чисто українським селом. Тепер на 1000 душ усієї людности є коло 250 мешканців українців. Решта — це спольонізовані українці, римо-католики. Перед світовою війною належала Тисьмениця до православної парохії Острів, де й була 600-літня мурована церква, яку знищили поляки в 1926 р. і відтоді належить Тисьмениця до парохії Колеховичі. Польонізація Тисьмениці почалася ще в 1905 р., а страшні розміри прибрала за часів б. Польщі. Село назагал убоге, багато малоземельних, здебільша рільних та лісових робітників. Національна свідомість невелика. Небагато вже бракувало, щоб село зовсім пропало для українського народу, як багато довкільних сіл. По розгромі Польщі майже ціле село записалося на виїзд. Як причину подавали селяни те, що вони окружені польськими селами, від місцевих поляків чули тільки насмішки з православної релігії та з місцевої української мови, вічні шикани й погрози. Одначе до виїзду не дійшло. По розвалі Польщі зорганізовано заходом д-ра Остапа Бурки з Любартова в радимській окрузі 16 державних народніх українських шкіл, між іншим і школу в Тисьмениці. Першим українським учителем був колишній народній учитель інж. Омельченко. Він був першим піонірем українського руху в Тисьмениці. Праця була дуже важка. Одначе, не зважаючи на всі труднощі, учитель-піонір зорганізував недільні курси української і німецької мов. Крім того уладив виставу „Де ковбаса та чарка", після якої відбулася забава. В липні м. р. інж. Омельченко виїхав із Тисьмениці, покинувши учительську працю. Підчас ферій зорганізовано в селі дитячий садок, що закінчився вдатним показом. Садок вела спеціяльно прислана сила. Від 15. вересня 1940 р. обняв працю у школі учитель-заточенець із Помор'я Ярмуш Василь. В листопаді засновано УОТ, до якого вписалося 50 членів. Відтоді почалися також вечірні курси української та німецької мов. Крім того учитель Ярмуш зорганізував курс рахунків для старших. Кожний курс кінчався співом українських пісень, що притягнули навіть деяких спольонізованих українців, які почали приходити майже на кожний виклад. Крім того п. Ярмуш виголосив кілька рефератів з історії та ґеографії України і з загальної ґеографії. Одночасно почав проби до вистави „Мати наймичка" Тогобочного. В другий день Різдва відбулася дитяча вистава „До Божої Дитини". Третього дня свят обійшли діти всі українські доми з вертепом і колядою. Вистава „Мати наймичка" відбулася 12. січня ц. р. По виставі відбулась забава. Обі імпрези пройшли з повним успіхом.

Дня 30. березня ц. р. зложила Тисьмениця перший раз поклін Кобзареві України. Програма була дуже обширна, на яку склались: вступне слово п. учителя і багато деклямацій. Найгарніше деклямували Фимаківна Катруся, Матвійчуки Іван та Володимир. Із пісень найбільше подобалися стрілецькі пісні. Були також гарні вправи дівчат ручниками. Свято закінчилося національним гимном. Доволі велика саля була переповнена. У святі взяли участь також спольонізовані селяни. Весняні роботи перервали виховну працю, що тепер полягає на читанні книжок із бібліотеки УОТ. Віримо, що кинене зерно національної свідомости не пропаде.

КРИВОВІЛЬКА, ПОВ. БІЛА ПІДЛЯСЬКА.

Курінь Молоді ім. гетьм. Івана Мазепи відбуває свої сходини переважно в неділі, де відчитують голосно деякі книжки, журнал „Дорогу", співають і приготовляють драматичні вистави.

Курінь Молоді заколядував на Рідну Школу 98.61 зол., з чого 46.41 зол. передано більському Комітетові, а 52.20 зол. на незаможну дітвору холмської ґімназії. Заходом УОТ у Кривовільці і спільними силами акторів з Матіяшівки, Розбитівки й Кривовільки виставлено „Наталку Полтавку" з повним моральним і матеріяльним успіхом. З доходу з вистави закуплено книжки до бібліотеки. Окремими святочними сходинами вшановано 23-ті роковини 22. січня.

Для популяризації народніх звичаїв, великодніх пісень та гагілок Курінь Молоді першого дня великодніх свят відспівав великодні гагілки.

Аматорський гурток відіграв драматичну поему „Боярння" Лесі Українки. Багато було гостей зпоміж довкільного священства, учительства й інтеліґенції. Вистава пройшла з повним моральним і матеріяльним успіхом. Дохід призначено на закуп бібліотеки й допомогу дитячому садкові у Кривовільці.

——o——

Зі спорту

ЗМАГАННЯ ЗА ВІДЗНАКУ ФІЗИЧНОЇ СПРАВНОСТИ.

Реферат Опіки на Молоддю і Родиною при УДК-Краків подає до відома, що в дні 1. червня ц. р. відбудуться змагання за здобуття Відзнаки Фізичної Справности для жінок і мужчин, що покінчили 15 літ життя, в таких конкуренціях:

Мужчини:

II. група:
скок у височінь
скок у далечінь

III. група:
біг 60 м. (для мужчин від 15—18 літ),
біг 100 м.
біг 400 м. (для мужчин від 18 літ),
біг 800 м. (для мужчин від 18 літ).

IV. група:
мет диском,
мет ратищем,
стусан кулею.

V. група:
біг 3000 м. (для мужчин від 17—20 літ),
біг 5000 м. (для мужчин від 21 літ вгору).

Жінки:

II. група:
скок у височінь
скок у далечінь

III. група:
біг 60 м.

IV. група:
мет диском,
мет ратищем,
стусан кулею (для жінок від 19 літ вгору).

V. група:
біг 800 м. (для жінок від 19 літ вгору).

Для здобуття Відзнаки Фізичної Справности треба осягнути мінімум бодай в одній конкуренції з кожної групи (всіх груп 5). Проба справности в першій ґрупі (руханка, плавання) та проби в інших конкуренціях відбудуться пізніше.

Зголошення до проб за здобуття В.Ф.С. приймає УДК-Краків Реферат Опіки над Молоддю і Родиною, найпізніше до дня 30. травня 1941. При зголошенні треба подати імя й прізвище, дату уродження та вибрані конкуренції. Спізнені зголошення не будуть узгляднені.

В змаганнях можуть брати участь також і не члени Куреня Молоді чи інших спортових організацій.

Ближчі інформації відносно змагань уділяє референт Опіки н. Мол. і Род. в канцелярії УДК в урядових годинах.

Змагання відбудуться на площі при вул. Ґжеґожецькій, вхід від вул. Коперника 23, за „авсвайсом" Комітету. Початок змагань в год. 10-тій перед полуднем.

УДК-КРАКІВ,
1933 3—6 Реферат Оп. н. Мол. і Род.

— В ЗАГРЕБІ жиди й серби, замешкалі в північній дільниці, де є осідок хорватського уряду, дістали наказ продовж 8 днів перенестися до південної частини міста.

— АМЕРИКАНСЬКА побережна сторожа зайняла 10 французьких кораблів, у тому найбільший французький корабель „Норманді".

— БАСТІЯНІНІ іменований ґубернатором Дальматії. Він був до війни амбасадором Італії в Лондоні.

— АНҐЛІЙЦІ збомбардували французький транспорт під охороною у східній частині Середземного моря.

— В ІТАЛІЇ орґанізують багато курсів німецької мови й літератури.

— В БЕРЛІНІ відкрили виставу „Сьогоднішнє флямандське мистецтво".

— В БЕЙРУТІ пішов угору іракський динар.

— УРЯД ІРАНУ (Персії) вислав до Іраку торговельну місію, щоб поширити торговельні взаємини між цими обома краями.

— ПРОВІДНИК ДРУЗІВ, замешкалих у Ливані, повідомив французьку владу, що друзи готові відперти кожну анґлійську атаку на Сирію і Ливан.

— АНҐЛІЙСЬКИЙ уряд відкликав свого ґенерального консуля в Бейруті Геварда.

— БОЛҐАРСЬКИЙ міністер хліборобства прийняв німецьку торговельну делеґацію, що прибула до Софії.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба вплачувати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часописи на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. -
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei". Kommissarische Verwaltung. Krakau. Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79